CULTUUR COURANT

Februari 2013 #1

Westland

Digitale nieuwsbrief over kunst, cultuur en onderwijs

Dit is de eerste CultuurCourant Westland. Een digitale nieuwsbrief met informatie over kunst & cultuur, onderwijs en alle verbindingen ertussen in Westland. De directe aanleiding hiervoor is de aanvraag Cultuureducatie met Kwaliteit bij het Fonds voor Cultuurparticipatie. Een toelichting op de aanvraag vindt u in deze nieuwsbrief.

Uit bijeenkomsten met deelnemers uit zowel het cultuur- als het onderwijsveld blijkt dat er grote behoefte is om constructief en gestructureerd met elkaar samen te werken. Om zo nieuwe producten te ontwikkelen, elkaar te stimuleren en om nieuwe ontwikkelingen samen te volgen en in gang te zetten. Dat is niet van vandaag op morgen bereikt. Maar het begint met de bereidheid om informatie te delen en elkaar op de hoogte te brengen van wat er speelt.

Een eerste stap is deze nieuwsbrief waar onderwijs en cultuurveld elkaar ontmoeten. Deze eerste uitgave is vooral gewijd aan de aanvraag Cultuureducatie met Kwaliteit en aan de oprichting van Cultuurweb. De volgende edities zullen een breder pakket aan informatie bevatten.

Ik wens u veel inspiratie en leesplezier toe!

Wilma Franchimon
Kwartiermaker Westland Cultuurweb & projectleider Cultuureducatie met Kwaliteit.

Uitnodiging netwerkbijeenkomst WSKO

Op donderdag 21 maart is er een netwerkbijeenkomst van de WSKO met het thema cultuureducatie. Deze bijeenkomst komt voort uit onze studiedag waar we tijdens een workshop met een aantal leerkrachten en directeuren enthousiast over dit onderwerp van gedachten hebben gewisseld! Iedereen die interesse heeft, is van harte welkom!
Op het programma staat een discussie over de waarde van creativiteit binnen het onderwijs en informatieverstrekking over de subsidieaanvraag bij het Fonds voor Cultuurparticipatie. Deelnemers kunnen zelf ook aangeven waar ze over willen praten.
De bijeenkomst vindt plaats op 21 maart van 16:00 uur tot 17:00 uur op basisschool Andreashof, leeuwerik 11 in Kwintsheul.

Aanmelden kan bij Debby Haring via D.Haring@andreashof.wsko.nl.

Aanvraag Cultuureducatie met Kwaliteit

De gemeente, het onderwijs- en het culturele veld zijn gestart met het ontwikkelen van een meer gestructureerde aanpak van het cultuureducatieve programma. De regeling 'Cultuureducatie met Kwaliteit' van het Fonds voor Cultuurparticipatie stimuleert deze lijn, die onlangs is ingezet en extra mogelijkheden biedt om cultuureducatie professioneel en vernieuwend aan te pakken. Onderzoek zoals 'Cultuur in de spiegel', de acht intelligenties van Gardner en de expertise van Kunstgebouw zullen mede input geven aan een cultuureducatie-model waar Westland behoefte aan heeft.

Kunst en cultuureducatie in te zetten als doel en waar het kan ook als middel, om creativiteit, innovatie en (cultureel) zelfbewustzijn van kinderen in het primair onderwijs (in eerste instantie) te stimuleren. Deze toegankelijk te laten zijn, niet alleen incidenteel, maar te borgen in het onderwijscurriculum: daarin is in Westland nog een grote, uitdagende stap te zetten. Westland is een "witte vlek" in Zuid-Holland met betrekking tot cultuureducatie, ondanks het geweldig grote, lokale cultuuraanbod.

Er is voor gekozen om deze aanvraag vorm te geven samen met het onderwijs en een breed vertegenwoordigd cultureel veld. De visie dat er in 2016 een heldere vraag ligt vanuit het onderwijs waar de Westlandse cultuurpartners aanbod op kunnen maken, betekent niet dat aanbod van buiten Westland niet wordt meegenomen. Kunst- en cultuuruitingen mogen grensoverschrijdend, samenwerkend en innovatief zijn. Dat zorgt voor creatieve competenties in een mondiale leefomgeving.

In een stuurgroep en diverse werkgroepen is er intensief samengewerkt om tot deze aanvraag te komen. De stimulerende werking die van de regeling uitgaat, heeft in dit stadium in Westland al veel in beweging gezet. Diverse scholen hebben zich al opgegeven om een intensieve bijdrage te leveren.

Kerndoelen

In de aanvraag is gekozen voor de onderstaande kerndoelen uit de deelregeling Cultuureducatie met Kwaliteit 2013-2016:

1) Activiteiten gericht op het versterken van de relatie van de school met de lokale culturele en sociale omgeving ten behoeve van de kunstzinnige en culturele ontwikkeling van

leerlingen. Het gaat om duurzame en intensieve samenwerking.

2) Activiteiten gericht op de ontwikkeling, de verdieping en de vernieuwing van het curriculum voor het leergebied kunstzinnige oriëntatie teneinde doorgaande leerlijnen te realiseren door scholen die zich daarmee willen onderscheiden.

3) Activiteiten die bijdragen aan de vakinhoudelijke deskundigheid van leerkrachten inclusief vakdocenten en educatief medewerkers op het gebied van cultuureducatie. Het gaat hierbij zowel om pedagogisch-didactische vaardigheden als ook om vaardigheden in de verschillende kunstdisciplines en kennis over het cultureel erfgoed.

Het belangrijkste uitgangspunt van betrokken partners is dat de activiteiten erop gericht zijn 100% van de basisscholen te bereiken. Een 100% bereik in die zin dat alle activiteiten bereikbaar moeten zijn voor elke school die dat wil.

Op 1 maart 2013 horen we van het landelijk fonds of de aanvraag wordt gehonoreerd.
We zullen u hierover in een volgende CultuurCourant informeren.

Deelnemers

Deelnemers aanvraag:

- **Wilma Franchimon**, *projectleider*
- **Margriet Gersie**, *directeur Kunstgebouw*
- **Piet Vreugdenhil**, *voorzitter college van bestuur PCPOW*
- **Debby Haring**, *leerkracht WSKO Andreashof in Kwintsheul*
- **Lille Witsen Elias**, *senior beleidsadviseur Cultuur, gemeente Westland*
- **Steward Smith**, *senior beleidsadviseur Onderwijs, gemeente Westland*
- **Derske Naafs**, *projectmedewerker specialist educatie dans en theater*
- **Wendy van Es**, *projectmedewerker en bestuurslid Kunsthuis18*

Diverse werkgroepen:

- **Cees van Veldhoven**, *voorzitter HAFA vereniging Fusica Naaldwijk*
- **Marcel Vos**, *directeur Bibliotheek Westland*
- **Annemiek Wagenaar**, *directeur Dans Creatie Wateringen*
- **Trudy Persoon**, *leerkracht WSKO Johannesschool in Naaldwijk*
- **Tineke Heins**, *leerkracht WSKO Godfried Bomansschool in ´s-Gravenzande*
- **Arnold Beugelsdijk**, *beeldend kunstenaar, namens WIT*
- **Ulrike Söbbeke**, *Kunstgebouw*
- **Juliette van der Walle**, *beeldend kunstenaar, namens WIT*
- **Liesbeth van Staalduinen**, *directeur PCPOW Koningin Julianaschool in De Lier*
- **Els Benen**, *directeur PCPOW Pieter van der Plasschool in Wateringen*
- **Margreet Peekstok**, *muziekdocent ISW*

Gesprekken met wethouders en bestuursvoorzitters primair onderwijs:

- **Jan van der Broek**, *voorzitter college van bestuur OBPOW*
- **Chris Stapel**, *voorzitter college van bestuur WSKO*
- **Renke Kemeling**, *directeur Eben-Haezerschool, Mantum onderwijs, ´s-Gravenzande*
- **Diana van der Voorn**, *directeur Onderwijs & Leerlingenzorg Herman Broerenschool*
- **Marja Becht**, *locatieleider Herman Broerenschool, Naaldwijk*
- **Maaike Kramer**, *directeur EWMM*
- **Marga de Goeij**, *wethouder Onderwijs*
- **Arne Weverling**, *wethouder Cultuur*

VISIE

‘Cultuureducatie met Kwaliteit in het DNA van Westland!’

De wereld om ons heen verandert snel. Sneller dan hij ooit veranderd is. We bereiden onze kinderen voor op een wereld met onbekende banen en onbekende technologieën. Om er straks problemen mee op te lossen die we nu nog niet kennen.

Er is een brede discussie gaande over hoe we dit moeten gaan oppakken, zowel in het onderwijsveld als daarbuiten. We zijn er nog niet en dat is niet erg! Niets is zo intrigerend als onderzoeken, het niet weten. Het gehele scala aan mogelijkheden ligt nog open.

Het is een misverstand dat onderwijs er alleen maar is om ‘kennis’ over te dragen, net zo goed als dat cultuureducatie alleen maar een ‘leuke hobby’ is.

Creatief denkvermogen hebben we allemaal. Ons brein is creatief, innoverend en lerend en wij zijn ons brein. Wij sturen zelf.

De bron van kennis is nieuwsgierigheid. We willen onderzoeken, uitproberen, weten. En kinderen doen dat nog niet gekaderd, maar open, vanzelf, geen restricties.

Het is de kunst om deze noodzakelijke eigenschappen niet te verliezen. Het is de kunst deze verder tot ontplooiing te brengen, nieuwsgierigheid te stimuleren.
Darwin zei ooit: *“Niet de sterkste soort overleeft, maar de soort die zich het beste kan aanpassen aan nieuwe omstandigheden.”*

Het gaat om het ontwikkelen van het denkvermogen, om nieuwsgierigheid om te zetten in methodisch handelen, om creativiteit te stimuleren, om problemen op te lossen, om helder te redeneren, om goed waar te nemen, om te leren abstraheren en conceptualiseren, te reflecteren, om verbeelding om te zetten in methodisch ontwerpen etc. Maar ook hiermee een eigen “ik” te ontdekken en te vormen, verbonden te zijn met de wereld (van dichtbij tot veraf). En we kunnen dat allemaal: als we het toelaten!
En dit is precies waar het in de kerndoelen kunstzinnige oriëntatie om gaat. Deze kunnen echter ook breder opgepakt worden. Als we kunst en cultuur inzetten als middel om onze creativiteit en nieuwsgierigheid te behouden en verder te ontwikkelen, dan kunnen we daadwerkelijk van het kind uitgaan, dat bovenstaande eigenschappen als vanzelf heeft/is. Daaruit vloeit dan vanzelf ook de esthetische beleving van kunst en cultuur voort.

Einstein was een genie, een groot inspirator en beeldend in zijn communicatie. Hij kon enthousiast vertellen over het uitdagende van het onderzoeken. Hij zei: *“Iedereen is een genie. Maar als je een vis beoordeelt op zijn vermogen om in een boom te klimmen, zal hij zijn hele leven denken dat hij een sukkel is….”*
Als we het lef hebben om kinderen te zien als een genie, ieder kind met zijn/haar eigen mogelijkheden, en we durven de verantwoording te nemen om de ontwikkeling te stimuleren met alle middelen die er zijn (kennis, kunst, cultuur, verbonden door creatie), niet ad hoc, maar bewust bekwaam geborgd in het schoolcurriculum, dan zijn we op weg om kinderen de middelen te geven zelfbewust hun eigen toekomst te creëren.

Wilma Franchimon,
projectleider Cultuureducatie met Kwaliteit

Cultuurweb

Op 3 december jl. heeft de gemeenteraad ingestemd met de oprichting van Cultuurweb in 2013. Wilma Franchimon (voorheen directeur Muziekschool Westland) is als kwartiermaker aangesteld om ervoor zorg te dragen dat de stichting Cultuurweb uiterlijk 1 januari 2014 gerealiseerd is.

Cultuurweb richt zich op het bevorderen van cultuureducatie en -participatie. De maatschappelijke doelstellingen van de gemeente Westland vormen hierbij het uitgangspunt.
Cultuurweb is een verbindende netwerkorganisatie. Het kent de culturele omgeving van binnenuit, in de breedste zin van het woord, is nauw betrokken bij het amateurveld en vervult daarin een initiatiefrijke regisseursrol. Cultuurweb verbindt mensen, instellingen, trends, vaardigheden, vraag en aanbod en innoveert waar nodig.

Hoofdtaken en functies

1. Netwerkfunctie voor de amateur en professionele instellingen en de verbinding daartussen.
2. Aanbieder educatieaanbod voor vrije tijd en onderwijs.
3. Ondersteuner van het amateurveld.
4. Bemiddelaar in huisvesting ten behoeve van presentatie en -lesfaciliteiten.
5. Projectontwikkelaar: initiëren en coördineren van o.a. participatie- en educatieprojecten, festivals etc.

De deelregeling ‘Cultuureducatie met Kwaliteit’ stimuleert de oprichting van een specifiek loket Cultuureducatie binnen Cultuurweb, dat aansluit op de gekozen doelstellingen van de aanvraag. Dit loket wordt in 2013 op inhoud ingericht in samenwerking met het onderwijs en het lokale culturele veld, als cruciale stap in het opzetten van een structuur voor cultuureducatie.

De kwartiermaker van Cultuurweb behoudt de projectleiding van de fondsaanvraag tot Cultuurweb gerealiseerd is, om de continuïteit te waarborgen. Uiterlijk 1 januari 2014 neemt de dan opgerichte stichting Cultuurweb de projectleiding over.

westland CULTUURWEB

Nulmeting

Zowel voor de oprichting van Cultuurweb als voor een goede start van de fondsaanvraag Cultuureducatie met Kwaliteit, is het noodzakelijk de huidige stand van zaken in beeld te brengen met betrekking tot het kunst- en cultuuraanbod, het locatiebeleid, het aanbod op de scholen en de vrije markt.

Hiervoor houden we een zogenaamde nulmeting. De gegevens voor de nulmeting worden verzameld door middel van een enquête, die via e-mail, telefonisch of persoonlijk wordt afgenomen in februari 2013.

De enquête wordt gehouden onder alle kunst- en cultuuraanbieders en de basisscholen (PO) in Westland. Op een later moment zal ook het voortgezet onderwijs (VO) betrokken worden.

We hopen dat iedereen hieraan wil meewerken!

Inspiratie

Klik op onderstaande icoontjes voor inspirerende filmpjes & interessante websites

www.youtube.com/watch?v=iG9CE55wbtY

www.dennishunink.nl/index.php/2011/05/een-getekende-visie/

www.cultuurplein.nl

www.lkca.nl

www.washingtonpost.com/blogs/answer-sheet/wp/2013/01/22/top-10-skills-children-learn-from-the-arts/

Leren met hoofd, hart en handen.

Al 19 schooljaren lang verzorgt Kunstgebouw kunsteducatie in Westland. Met Kunstmenu en Kunst in Uitvoering (vanaf schooljaar 2013-2014 Kijk|Kunst en Doe|Kunst). Scholen kwamen en komen bij Kunstgebouw omdat er nog geen sterk 'eigen' cultuureducatief programma is. Wel projecten, maar niet in de samenhang die het ministerie van OCW zo graag ziet. En ook niet in een structuur, zoals de gemeente graag ziet.

Het ministerie van OCW stelt subsidie beschikbaar om de kwaliteit te versterken, de gemeente Westland besloot tot Cultuurweb, het netwerk van en voor culturele instellingen.

Wilde Kunstgebouw meewerken aan de ontwikkeling van een Westlands programma? Ja, dat doen we graag, want ons motto is: Zichtbaar maken wat er is en stimuleren wat er kan zijn.
Ontwikkelen kost tijd, dus we adviseren de scholen om met Kijk|Kunst en Doe|Kunst te blijven werken TOT er een Westlands programma is. Dat programma zal er zeker komen en beter zijn dan nu, want bestaan uit sterke lokale, regionale én provinciale onderdelen.

Margriet Gersie
Directeur Kunstgebouw

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

Deze kreet zal u menigmaal hebben gehoord. Ook Cultuurweb zal dit moeten gaan bewijzen. De aanzet hiertoe is het afgelopen halfjaar gemaakt. Vrijwilligers, professionals, politiek, platforms, werkgroepen: allen hebben zich ingezet om Cultuurweb uiteindelijk met draagvlak te gaan inrichten.

Met een juiste opdracht - Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen - kan het culturele veld deze klus gaan vormgeven. De kwaliteit hangt af van individuen die gemotiveerd, met enthousiasme en deskundige inbreng, maar vooral met het overstijgen van eigenbelang deze opdracht willen oppakken.

Cultureel Westland, bedrijfsleven en politiek: wat is uw sociale overwaarde? Wij rekenen op uw steun.

Cees van Veldhoven,
Voorzitter Muziekvereniging Fusica Naaldwijk, deelnemer CPW (Cultureel Platform Westland) en werkgroep fondsaanvraag.

Aanraken

Mijn dochter van zes jaar is pas geleden 'aangeraakt' door de kunst. Op school bezocht zij met de klas een voorstelling over klassieke muziek. Daarin werd verteld over het ontstaan ervan en zongen twee prachtig uitgedoste dames een stuk uit een opera. Het allermooiste was echter het stokje van de dirigent; dat had de juf voor alle kinderen gemaakt. Gewoon een opgerold velletje zwart karton waarmee je de maat kon slaan. De kinderen mochten 'meezwaaien' en na afloop ging het stokje mee naar huis.
Sindsdien heeft mijn dochter een nieuwe hobby: dirigeren! Alle instrumenten in huis zijn verzameld en mijn man en ik zijn gebombardeerd tot orkest. Dochterlief slaat uiteraard de maat. In de auto naar het zwembad wil ze naar Radio 4 luisteren en in een leeg schrift is ze 'muziekstukken' aan het schrijven. Zoals elke 6-jarige gaat ze hier volledig in op, maar ik weet ook dat deze nieuwe passie vanzelf weer uitdooft als hij niet wordt aangemoedigd. Dan komt er een andere aanraking voor in de plaats.

Bovenstaand voorbeeld geeft mooi aan hoe cultuureducatie vaak is ingepast in het lesprogramma op de basisschool. Er gebeurt op de scholen in Westland veel moois op het gebied van kunst en cultuur maar de vraag is alleen of er een samenhang in te vinden is. Zit er een idee achter over wat we wel of niet bij de kinderen willen ontwikkelen? Of zijn het alleen losse projecten die er wel voor zorgen dat kinderen 'aangeraakt' worden? En gaan we daarna weer over tot de orde van de dag: taal, lezen en rekenen?

De creatieve vakken bungelen in het onderwijs meestal onderaan het to-do lijstje. Dat is overal ter wereld zo! Hoe komt dat? Blijkbaar vinden wij, maar ook de maatschappij, andere zaken belangrijker. Ikzelf ben tijdens mijn carrière als leerkracht tijdens tafeltjesavonden maar één keer een ouder tegengekomen die uit zichzelf informeerde naar de vorderingen van zijn dochter bij de creatieve vakken. Dat zegt genoeg.

Waarom verdient cultuureducatie toch een stevigere inbedding in ons onderwijs? Wat betekent het voor de ontwikkeling van kinderen? Het is interessant om dan te kijken naar het heden en de toekomst. Kinderen die nu naar de basisschool gaan, zullen over ongeveer 20 jaar afstuderen en op zoek gaan naar een baan. Hoe ziet de arbeidsmarkt er in 2033 uit? Dat is lastig te voorspellen. Zitten we dan bijvoorbeeld nog steeds (of weer) in een recessie? Welke kennis en vaardigheden zullen deze jongvolwassenen dan hard nodig hebben? Handig om te weten want daar moeten we immers nu in 2013 al een begin mee maken!

Zijn bijvoorbeeld rekenkundige competenties straks nog wel zo belangrijk? We hebben computers ontwikkeld die zaken sneller en nauwkeuriger kunnen berekenen dan wij zelf. Een competentie die echter nog steeds geheel is voorbehouden aan de mens is creativiteit. Originele ideeën hebben die waardevol zijn voor de gemeenschap.

Kennis is in onze snel veranderende maatschappij steeds gemakkelijker toegankelijk voor steeds meer mensen. Het gaat er nu meer om hoe je die kennis toepast. Daarbij komt dus je creatief en reflectief vermogen om de hoek kijken maar ook flexibiliteit, improvisatievermogen en het kunnen openstaan voor nieuwe invalshoeken. Het zijn allemaal vaardigheden die een belangrijk deel uitmaken van cultuureducatie.

Dan is er ook nog een andere reden om meer belang toe te schrijven aan cultuureducatie dan we nu doen. Creativiteit is voor de ontwikkeling van kinderen van wezenlijk belang, ook voor hun schoolprestaties.
Onderwijsdeskundige Sir Ken Robinson betoogt dat creativiteit even belangrijk is als geletterdheid. Het zou eigenlijk dezelfde status moeten hebben binnen het onderwijs.
Kinderen durven een gok te nemen, zegt hij. Ze

Colofon

CultuurCourant Westland is een uitgave van Cultuurweb (i.o.). Deze digitale nieuwsbrief bericht over kunst, cultuur en onderwijs in Westland.

Redactie:
Wilma Franchimon
Wendy van Es

Vormgeving:
Mangoa Ontwerp

Contact

Wilma Franchimon
Tel. 06 22605804
wfranchimon@
westlandcultuurweb.nl

zijn niet bang om het fout te doen. Dat is belangrijk: pas als je bereid bent om fouten te maken, kun je tot creatieve ideeën komen. Tegen de tijd dat we volwassen zijn, hebben we die vaardigheid helaas meestal al verloren. In onze maatschappij heerst de opvatting dat fouten maken erg is. Het resultaat daarvan is dat ook binnen het onderwijs fouten maken of 'buiten de lijntjes kleuren' een negatieve lading heeft. Daardoor wordt creativiteit juist ontmoedigd. Je zou kunnen zeggen dat we onze creativiteit niet ontwikkelen; die is er al. We verliezen hem juist!

Omdat drama, dans en handvaardigheid binnen ons onderwijs niet dezelfde waarde of status hebben als rekenen geven we ook nog een ander signaal af. Kinderen met een talent op het creatieve vlak komen van de basisschool af met het idee dat ze niet goed zijn in de dingen die wij blijkbaar binnen het onderwijs belangrijk vinden. Terwijl het maar de vraag is of ze ook echt belangrijk zijn; zeker in de toekomst!

Op de site van het Landelijk Kennisinstituut voor Cultuureducatie en Amateurkunst (www.lkca.nl) is nog meer wetenschappelijk onderzoek te vinden waaruit blijkt dat cultuureducatie bijdraagt aan de ontwikkeling van kinderen. Zo is bewezen dat het leren bespelen van een muziekinstrument de leesontwikkeling bevordert!
In dit licht bezien is het de moeite waard om als school na te denken over je visie op cultuureducatie. Is alleen ' aanraken' nog wel genoeg? Of willen we onze kinderen toerusten met competenties die zij in de toekomst hard nodig zullen hebben?

Debby Haring
Leerkracht WSKO Andreashof

Overdenking
De Belgische kunstenaar Koen van Mechelen houdt zich volop bezig met cultuureducatie. In een interview wordt hem gevraagd wat de definitie van CE eigenlijk is. Hij zegt hierover o.a. het volgende:

"Wil je (kinderen) mededelen wat er bestaat? Of wil je (bij kinderen) iets losmaken dat in de toekomst eventueel zou kunnen bestaan?"